

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конт. почт. шлям. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11-12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 400 зод.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фл. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 15
лей, Бразилії 750 ал., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зод.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Скритий стан війни.

Львів, 29. грудня 1927.

В світовій дипломатії одно з передових місць займає французький міністр закордонних справ Аристид Бріан. Старий, досвідчений політик, блискучий бесідник, поміркований і річевий, вміє він підходити до складних справ і проблем з великою дозою річовості. Саме на днях в «Матен-і» і «Фосіте Цайтунг» появилася інтерв'ю з Бріаном на вічно актуальну тему війни і мира.

Розгляд цієї страшної альтернативи доказує, що балаки про усталізування відносин в Європі все ще є під знаком запиту. Найдвібіша справа, здавалосьби найблагіша, зрушує до основ, «усвяченим» у Версалі й на інших периферіях Парижа порядком. Міжнародна співпраця поступає черпаши кроком і як-небудь вилесська справа викликає примару війни. Нема причини до радощів і нема даних, які дозволяють на лаврах відпочивати державним мужам.

Збудувати правдивий мир на континенті, що в останньому часі підлягає такому потрясінню, як Європа, належить до завдань величезних і акромних на довгу мету. Є ще рани, що стікають кров'ю і уособлюють турботи народів за безпеку потреби експансії в одних і глибоко осамітєлені почуття крижів у інших. Вирішальні тах чинники, що змагаються зі собою, а які в частині дуже небезпечні, вимагає де лише безпастійної сторожливості, але й можливо найчастішої виїмки думок між відповідальними державними мужами по-одиночки держав. Незадво мали ми до діла не лише з небезпечною кризою чи гризною небезпечкою, але з повзаним конфліктом, що міг вибухнути кожної хвили. Між Польщею і Литвою в кожній хвили могло діяти до таких інцидентів, при яких кріся самі стріляють. Легкодумно було би припускати, що того рода перестрілки, якщо розпочнуться, можуть бути зльокалізовані й обмежені до обок першійх противників. На сході Європи, де деякі грали не є признані найближче заінтересованими державами, де низка малих країв находиться між могутніми сусідами, час-то в положенні докучливому, війна перенеслася би, як це було на Балканах і в інших частинах Європи, з краю на край і запалилаб у неспасній Європі новий загальний пожеж.

Положення в Європі є далі важке, а атмосфера задушлива. На кожноту кроці чигають все нові небезпечки, бо границі на сході Європи «не є признані найближчими заінтересованими державами». Але чи лише державами? Велику вагу привязує Бріан до Ліги Націй й її медіаторства та безпосередніх зносин і взаємни дипломатів. Тим способом можна багато досягнути, можна відсунути конфлікти, можна їх злагідити, але чи можна їх раз на все усунути? Ледаві, бо не усуваючи суттійх причин, які спричинюють напруження між державами і народами, можна відсувати конфлікти, але не можна їх винизити. Вічна латанна може атримати цілість накиненого мира лише на якийсь час і то про людське око. По суті теперішній стан нагромаджує далі палиний матеріал, який у відповідній хвили вибухне, але ще з більшою силою.

Чи є на те рада? Чи найближчі роки принесуть розбулому миру, чи будуть далі громадити палиний матеріал? Вічний оптиміст відповідає якось по людськи:

«Не знаю, але здається мені правдоподібно, що людськість позовлі, короткими етапами найде вихід зі скритого стану війни до забезпеченого, тривкого мира. Коли глянемо поза себе на градаві схемі і небезпечки, які винизили ми в останніх літах, думаю, що може висловити не лише побажання, але й переконання, що і в будучості буде так само та що людськість привикне в загальному розвитку шукати шляхів до мира і добробуту, ріаного для всіх».

Найбільш авторитетний дипло-

мат, один з пайвизначніших сучасних державних мужів, а при тому вічний оптиміст, досить сумно дититься на положення річей в Європі. Перш усього стверджує він, що на нашому континенті існує скритий стан війни. Є це ствердження дійсного стану річей. А той стан війни існуватиме так довго, як довго границі на сході Європи не будуть признані не лише заінтересованими державами, але й заінтересованими народами.

На передвиборчому фронті.

Радість в польському таборі.

В польському таборі мусять радісні оклики з приводу створення польського опозиційного виборчого фронту на терені Зах. України.

«З нейвизначним задоволенням і признанням — лише «Слово Польське» — гондяться піднести зрозуміння повати ситуації, який вперше обрания представників польських політичних угруповань в дні 22. ч. м. у п. львівського з'їзду. Присутні на тому зібранні представники всіх політичних угруповань, від ЗЛН і ХН потімзали і на Хлопському Стороннянці зінтажи, солідарно і згідно завилися за ідеєю державного бабону на терені «Вох. Малопольськ-и», уважали собі в обітлі чинир, смілих при розвитку державних елементів мусімо витратити маллатів, а екільки при солідарному виступі можемо одобути. — і ухвалити ухвалити в комітет, який остаточно в найближчих днях має довести до тісно зорганізованого на нашому мітингу польського виборчого фронту».

З приводу створення опозиційного польського виборчого фронту мережку задоволення виводить самостійний «Дзвіник Львівський»:

«З повною радістю і задоволенням підтримки привітали ми спробу спокондучування польського громадянства розпочати з ініціативи уряду в особі п. воеводи Борзовського. Гасло єдності всіх поляків нашої ділянки, без огляду політичної ріжнці, не є на тому терені нова. Новою є лише інтеція, в якій з боку міродатних урядових чинників піднесено те гасло».

Опозиційний польський виборчий фронт є фактом довершеном. Між прихильниками марш. Пілсудського й його пайсправішими противниками на нашому терені прийшло до поного порозуміння за цілю єдиного виступу проти урядів. Як далеко посулулося те порозуміння, видно хочби з того, що на днях вилетіли, як зачуємо, з редакції «Слово Польське» д-р Кордас і Бертоні, а «пресові» випускаючи схизлюються до співпраці з урядом. В польському виборчому фронті пайшлися і великі земельні власники (христіансько-народові) і ті, що обійняють відбраний від них землі безвипу (брілівці), клерикали і радикалісти, реакціонери і поетуонаці. Таким є розуміння ваги моменту у наших противників. А з чим? Доказом нашої політичної зрілості є пошій розум, розпорощення, гавітання великих дрібнопартиїшків, відумування демагогічних порохеньок, великі остротури, які доводять до прилюдного вігрішення.

Генеральний наступ проти Українського Нац. Демокр. Об'єднання.

Найповажнішою політичною організацією українського народу по цей бік ріжської лінії є Українське Національно-Демократичне Об'єднання. Всі наші про-

ловною опорою українського громадянства є якраз Об'єднання. Не маючи до нього доступу, щоб його роздвоїти, як не розбити, наші противники намагаються внести розлад в українське громадянство. Змагаючись створити опозиційний український виборчий фронт заміне сепаратизм «узурацій».

«Спроба уаурпачі з боку «УНДО» — лише «Дзвіник Львівський», — немов би воно репрезентувало все українське громадянство нашої ділянки, заваля на цілій лінії. Було і є для нас наскрізь левим, що також в українському громадянстві знісена посередівка польського уряду вивадикує своє додатно враження, а гасло непасти до латів не вистає вже за цілу політику і суспільну програму».

Проти єдності пронаказаної УНДО-и, виступають не лише всі польські чинники, мотуючи свій власний табор і розвалюючи наше громадянство при допомозі нашої хлібоїдницької роля, але опільниками тієї аялі є й ті українські партії і групи, що а пимно опозиційної точки погляду поборють УНДО.

Визміть до рух яку-небудь газетку, що виходить з підтитлом «орган працюючого народу», все одно — чи не буде «Наше Слово», чи «Сель-Роб», чи «Громадський Голос», чи лизнебудь «Рад» або «Правда», а там зустрінете у всіх відмінках УНДО з найріжнороднішими прикметниками і списком усіх головних гріхів. Саме тоді, коли ми ведемо боротьбу в наших національних і соціальних противниках, коли ми обороняємо цілу націю, наші «трудаці» і «працюючі» анжотно звертають фронтот проти УНДО. Це є — мовлять — найближчий ворог українського народу. Саме тоді, коли члени Українського Нац. Демокр. Об'єднання несуть основний тягар народної роботи, саме тоді, коли вони у важких умовах стараються зберігти головні парости національної культури й економіки. — саме тоді всі пероби і кпириники не бачать нікого лиза для українського народу, тільки УНДО. Своєю розвальною акцією, овоєю нікчемною демагогією, своїми дітвачками поборохеньками, вносячи заволозу в громадянство, ставши на перепоні його консолидаційним змаганням, вони, ті кпириники, ті політичні конкістадори, стають співучасниками польського нагону на нас, прагнуть ad maiorem gloriam наших ворогів. Читайте польську пресу адові і конперез, чи стрієте який-небудь серйозний напад на радичаїв, оаль-робіт чи Талебранів з «Партії Праці»? Ні, бо вони є тираном у польських руках для витворювання замішання, для розбивання українського громадянства. Чи не є це характеристичне і чи не дає воно багато до думання?

В хвилі важкої, важкої і рішучої поведінки «наших» розперезаних партійних граблерів повинно добре заглядати собі внаше громадянство.

Виступ хлібоїдницьких гоголанців. Небезроздні вибори протестотні хлібо-

ідшили зробили у Львові ревізі своїх гоголанців. В дні 24. ч. м. відбувся у Львові в залі «Ізюм ганд-прим» на Стрілецькій площі, тиз. II-ий соціалістичний конгрес. Взяло в ньому участь до 300 «делегатів», сирозадженні з популяризації і півіаційно-західних повітів Сх. Галичини, як: Коломиї, Станіславів, Турка, Самбір, Лубачів, Рава Руська і Жовква. Йшли в Волинні теж 6 парсійх окраїнних Гоголанців.

«Делегати» стигливо відомими засобами. По павому відті поспривозили «представників общества», щоб зосилити «волю народу». Для забезпечки порядку на «конгресі» в Калінінці спровало 30 «міліціонерів». Однак з огляду на те, що потрібна крото на «жвавішок» прийшла аж в останній хвили, сорок «міліцій» заанализували були «бувтиєвничі» настрої. Тільки підлишка «львів» заволоділа їх. Велике невдоволення павувало між «делегатами» також з того приводу, що гроші на повертоту дорожоту прийшли аж в останній хвили. Вадно, що вилізало на пошти «конгресу» не виступило наперед і востім слушно, бо ті, що фіналізували те підприємство, перш усього мусіли бути певними його ухвалі і постанов згідно з принисами. Аж тіло сповнило наложеного обов'язку могла виступити аяліта по ділі «do, ut des».

Частина присутніх домагалася зворобу пресивні, до чого не допущено. Серед криків, проклятих і метушні «міліції» усунула зі залі кількох делегатів. Проводив Давидович. Шлях його промови хлібоїдницької преторії (кажуть, що навіть за лизовим Словом, який тоді побутилось Давидович, ат посередівка між ним і хлібоїдниками) критики до Давидовича, щоб він ішов собі до чортової матері, бо — мовлять — «досить набрався наших грошей».

Тільки диктатура хлібоїдницького штабу привела до зтикомирення неадовому хлібоїдничу. Згідно з «програмою» Давидович означив аласоту повзу льоаністич хлібоїдів до польської держави, а сіал «ухвално» довіря урядові марш. Пілсудського.

Моділізація хлібоїдничу, не звачаючи на великі витрати, востали шпала стабо. Більшість «делегатів» прийшла по мапшати. І тут зустрілися з деяким розчаруванням. «Делегати» допашали, як стерий Давидович, не звачаючи на державність народу калятує майже у всіх округах на першому місці, а тим самим для інших хлібоїдницьких «політиків» робить дуже тісно, а єднотвою шавилою, що отіляка мандатів, як кандидатів, нема. Очевидно, не розчарувало може спричинити заволозу в руках хлібоїдницьких гоголанців.

Серед комуністів.

Ті, що не пішли до Каноси. — Давля боротьба в партії.

Поясний закон аюжний останнього етапу XV-тому З'їздові компартії як ми писали, такі видатні опозиційні як Зі-повец, Камінь, Седомков і Бактея, що стоять на чолі групи 12-ти покаянідов. Крім того ще переліки аюжних заглу Со-коляшків.

Одиз далеко не всі опозиційні шили на покаяні і пошту до сталінської Каноси. Не пішов Трошанів і його група. Про них ми писали. Але не аступили досі це шлях показання ще в групи Ракоського, Радека, Муразова й інших. Ця група, до якої можна зрахувати і Смігун, шисла до керуючих органів партії свою залу, а який вказує, що партія не відає кармачи партійної діяльності повоюють велику популю, підкриваючи шлях для протикомуністичних сил. Репрезентуючи управління Шляховим і шийним гру-па беде 4 на далі стітати на стосомі при-

дівні Леніна. Група не має наміру творити нової партії; її дусалася всі підуть на те, щоб повернути всю комуністичну партію на правдивий шлях. Члени групи брали участь у будові радянської державності і мають тому право боронити своїх поглядів. Стайніш виникли вже з партії, свідчить далі група, 1000 членів за опозиційні погляди і мають намір виникнути ще бодей ставили. Та слід ствершити, що такими своїми вчинками сталінська більшість веде вповні на стрічу ворогам більшовизму і радянського устрою. «Ми — сичитись заява — не можемо відмовитись від своїх поглядів, і то тин більше, що ця політ доказує їх слушність і правдивість».

Іншими словами група Раковського і Радека заповідає й на далі боротьбу. Іншими словами вона солідаризується з троцькістами, дарма, що відмовляється від згорення нової партії, від чого навіть не думують відмовлятися троцькісти.

Для Рідної Школи.

З нагоди впади оборотового податку.

З кінцем старого року і з початком нового року обов'язані всі торговельні і промислові підприємства виказувати оборотовий податок і викуплювати патенти на новий адміністративний рік. В часопуску оголошено був п. Скоморовський, власник книгарні в Теремові проект, щоб і ці українські торговельні і промислові фірми складали з нагоди викупу патентів суми відповідаючі їх маєтковій силі — на «Рідну Школу». Проектодавець розділяє торговельні і промислові фірми на категорії та обчислює, що при такому їх сплачуванні малаб «Рідна Школа» поважну суму, бо 8.000 доларів. Який відгук матиме цей смислативний проект у нашому торговельному і промисловому світі — покаже недалека майбутність.

Тепер приходить час зяов запотувати наслідки гідний факт, а саме: Українська фабрика пасти «Елегант» у Львові, вул. Кордацького ч. 43, зложила з нагоди впади оборотового податку до каси Головної Управи «Рідної Школи» суму 150 дол. — Нехай же ця жертва буде пасивним початком. Якщо всі українські торговельні і промислові фірми, всі українські банки і економічні інституції відуть за гарним прикладом фабрики пасти «Елегант», то тимчасові причиняться до залікідування фінансової кризи «Рідної Школи» і наглядно докажуть користь клича: «Свій до свого».

Радянська Україна

Пять літ праці Всенародної Бібліотеки України в Київ.

В харківській «Комуніст» з 16. XII. п. р. читаємо:

Всукраїнську національну бібліотеку засновано 1918 р. у Києві. Але йрмальну роботу бібліотечі вдалося розпочати лише в 1922 р. З цієї пори Всенародна бібліотека України буймо розвивається й сьогодні зробилася поважною науковою й культурно-освітньою установою.

Нині Всенародна бібліотека України має понад 1.800 тис. книжок, понад 1 мд. газет і до 200 тис. ріжних листівок, плакатів тощо. Особливо цікавий фонд газет і листівок, значна частина якого искраво відбиває всі етапи революційної боротьби в Радянському Союзі, і зокрема на Україні.

Розвиткові Всенародної бібліотеки дуже сприяє те, що ріжні громадські організації та й окремі особи передали й передають свої цінні книгозбірні, збірні рукописів, газет, журналів тощо. Лише за останній рік бібліотека одержала в подарунок понад 22 тис. книжок.

За постановою Наркому, бібліотечі передано книгозбірню код, книжкового університету, що становить собою надзвичайно цінний фонд (500 тис. книжок). Цю книгозбірню розмістять в окремому будинку.

Цікаві дані про розподіл книжкових фондів Всенародної бібліотеки України. Вона має до 200.000 книжок друкованих українською мовою або мованих на території України, понад 200.000 старих книжок видання XV—XVIII сторіччя, понад 1.200 тис. книжок і журналів видання IX—XX сторіччя багатьма мовами, — німецькою, англійською, французькою, іта-

лійською, грецькою та мовами ріжних славянських і східних народів.

Всенародна бібліотека України має десятки тисяч листівок українських діячів, рукописів-книг і звичайних рукописів, переважно з історії України, українського письменства. Має вона десятки тисяч ріжних графічних і картографічних матеріалів, що також становлять не абияку цінність.

Бібліотека притягає до себе увагу все ширших кол української суспільності. За минулий лише рік вона мала до 10.000 постійних читачів, а кількість відвідувань її читальні доходило до 144.000. Книжок же вилано понад 420 тис.

Бібліотека провела велику роботу щодо систематизації своїх матеріалів і налагодження консультаційної роботи серед своїх читачів. На прохання відвідувачів, бібліотека рекомендувала їм понад 10.000 книжок і статей.

Сьогодні Всенародна бібліотека України є найбільша на Україні й займає четверте місце в цілому Союзі (перше — бібліотека СРСР ім. Леніна, друге — Ленінградська публічна бібліотека і третє — бібліотека Союзна Академії Наук). Щодо бібліотек цілого світу, то Всенародна бібліотека України займає дев'яте місце.

Новий журнал с.-г. науки.

З 1. січня 1928 р. Наркомзем починає видавати двохи́дський науковий с.-г. журнал під заголовком «Вісник с.-г. науки та досвідної справи». Журнал ставитиме на своїх сторінках загальні с.-г. проблеми і висвітлюватиме наукову роботу діячів с.-г. науки та с.-г. наукових установ України і Союзу. До редакційної колегії журналу входять наркомзем Шліхтер, проф. Соколовський, проф. Вовк, проф. Паншин, В. Слипаський та інші.

Загальні Збори „Просвіти“.

Продовження звіту.

З черги прийшов до слова голова Т-ва М. Галушницький, щоб дати пояснення до видрукованого обширного звіту з діяльності Т-ва за минулий рік. Звітодавець зазначив перш за все, що з природи речі звіт, який дотичить діяльності філії, не дає повного образу, бо деякі навіть діяльні філії не прислали звідомань, або надіслали їх в останній хвилі, через що не могли увійти до друкованого звіту. Але таких випадків не багато. Загально треба сказати, що в нашій освітній діяльності зазначується та сама криза, яка панує скрізь у світі. Криза полягає у тому, що освіту треба самому здобувати власними силами, що освіта є тільки частинною виховного питання і що виховання не досягається виключно самим знанням, хоч би яким широким. Крім цієї кризи, свідомість якої ще далеко не оновлена нашими освітніми кругами, є ще інші своєрідні кризи. Перша з них, це матеріальна. Робота закрочена далеко ширше, ніж на це дозволяють засоби. Через те Т-во вже від літ недомагає і з року на рік попадає у щораз скрутіше положення. Перед нами питання, чи не обмежити просвітно-організаційної роботи. Однак перед таким обмеженням Головний Виділ мусить остерігатись, бо винюги в освітній діяльності шораз більші. Головний Виділ може тільки вказати на вишукування джерел на покриття потреб Т-ва. Нехай йде книжка, нехай вандуть поширення видавництва Т-ва, нехай дар Просвіти відповідає нашій чисельності, нехай кожний свідомий почуватиметься до обов'язку платити вkladку, а Т-во дуже швидко вийде з тяжкого положення.

Друга своєрідна криза, це те, що від деякого часу деякі політичні угруповання своїм ріжним становищем до „Просвіти“ замість шукати наукової розвідки в складному освітньому питанні, питають насамперед про вишукування джерел на покриття потреб Т-ва. Нехай йде книжка, нехай вандуть поширення видавництва Т-ва, нехай дар Просвіти відповідає нашій чисельності, нехай кожний свідомий почуватиметься до обов'язку платити вkladку, а Т-во дуже швидко вийде з тяжкого положення.

З черги приступив голова до пояснення всіх головних, що тенденційно освітляють діяльність Товариства, яке то освітлення найшає на сторінках партійної преси. Висхіді подав кілька вказівок, як побудувати щорічний звіт, пояснив його касову частину і повчав із зацікавленням Ревізійної Комісії та звернувся до Збору зі закликом не тільки видати осуд

про діяльність Головного Виділу, але й пошукати, чи причини недомагання не лежать по боці філії і читальні, належало увійти в себе, чи виконані всі домагання Гол. Виділу. В річечі, хоч би які острій розмови-дискусії, могли відітиснути всі освітні робітники, якщо усвідомлять собі, що зміст освітнього питання заключається нині в чому іншому ніж досі. Найважливішим завданням освіти є тепер добуватися до душевних сил людини в цілі її усвершення.

По тім приходять до слова д-р Кость Левинський, щоб скласти завіт в імені Контрольної Комісії. Зараз же по кількох реченнях добувається хтось з учасників слова в справі нагаль. Хто це був нам невідомо. Він поставив домагання, щоб негайно відкрити галерію, бо на салі таке переповнення, що неможливо слідувати уважно за словами бесідника наслідком стиску.

До слова приходять д-р. канцелярії „Просвіти“ Магалис. Він заявляє, що галерії відкрити для делегатів неможливо з технічних і річечних причин. Якби П відкрити тоді крім делегатів нахлосьби туди багато непокликаних, бо технічно не вдалосьби їм загородити туди доступ. Наслідком того моглоб дійти до того, що на хід нарад такого поважного культурного Т-ва як „Просвіта“ моглоб впливати вулиця. А до цього чейже допустити не можна.

В нагаль справі забирає голос О. Навроцький і домагається відкриття галерії для делегатів, а зборам пропонує, щоб д-р. канцелярії Магалисові ансложити догану за введену ним важку процедуру впускання на салю. Бесідникові переривають. На салі повстає величезний шум і галас. Починаються сварки і перекликування між поодинокими групами учасників, що репрезентують інші або протилежні світогляди. Президія дзвонить, зиває учасників до порядку, але це нічого не помагає. О. Навроцький не в силі продовжувати своєї бесіди. Визнання президії до порядку губляться серед загального шуму на салі. Витворюється чим далі, тим більше напружена атмосфера.

До слова голоситься секретар Т-ва В. Мудрий. Поволи успокоюється саля. Промовець апелює до всіх учасників збору, щоб були взаємно впрозуїмими і толерантними, щоб не перебивали бесідника без огляду на те, як вони говорять і чи зміст їх бесіди подобається всім, чи тільки частині. Бож тут відбувається багатородна боротьба світоглядів, а не порухи товни. Кожний світогляд, який він не був би, треба цинити, бо тільки та людина цінна і вартісна, яка має та репрезентує якийсь світогляд. В ту ідею боротьбу треба вводити тільки культурні засоби і ідейні, розумові аргументи, а не лаяку, що обнижує культурний та інтелектуальний рівень навіть найсовершеннішого і найвизнеслішого світогляду чи програми. Боротьба ідейна все була і буде багатородною, а в аударях протинних мечів, у даному випадку, духовних, все виділювалися, виділюються і будуть виділюватися іскри, які можуть посігти мусь нову велику ідею, кинути нове освітлення на нашу працю, уважаннями недовгачі, підкреслити додатні сторінки праці, а то й спрямувати її на цілком нові шляхи. І саме в імя такої ідейної боротьби та багатородних її наслідків промовець апелює в імені Головного Виділу до всіх присутніх, до почуття їх гідності, до культурности, щоб були впрозуїмі та терпимі на кожний висловлений погляд, дарма, чи милій чи не милій він кожному зокрема. Бо тільки той має право на свободне висловлення власної думки, хто дає право другому вільно висловлюватися.

По тім приходять знов до слова п. О. Навроцький і вже без перерви повторяє свій внесок та заявляє в імені своєї групи, що вона не буде черешкодати нікому з протинників у свободному висловлюванні своїх думок під умовою, що Збори дадуть змогу свободі висловлюватися його товаришам.

Голова М. Галушницький заявляє, що внесення п. Навроцького здійснити не можна, бо представник заалі, присутній на салі, протинється відкриттю галерії з поліційних причин.

Щоно тепер приходять знов до слова речник Контрольної Комісії д-р Кость Левинський. Він стверджує, що запрошений Зборам більше уложений правдиво і згідно з книгами Т-ва. Він подає дійсну вартість двох головних предметів, що в ма-

тковою основою Т-ва, а саме: видання „Просвіти“ і запасу видання „Вісник виказу зинику чистого майна в сумі 6.137 зод. і 16 гр. II треба приліпити на думку Комісії, на дотично стипендіальний фонд, що вносить тепер 83.709 зод. на основі калькуляції, переведеної на інфляційних Загальних Зборах коштом власного майна „Просвіти“.

Стан ділових оборотів у найважливішому освітньо-організаційному відділі був такий, що на нього вилано 84.496 зод. 35 сот. тоді, коли на його покриття вилало з членських вкладок, дару „Просвіти“ та піомор (сід наших установ) 67.177.48 зод. Таким чином у цьому відділі є недобір у сумі 17.273 зод. 67 сот. Цей недобір є причиною безвигладного задовжування Т-ва. Разом те єдина, а саме розвинути в нашому громадянстві широко акцію масового придбання членів „Просвіти“, та далі зменшити видатки на освітньо-організаційні і пропагандові відділи бодей на 25 відсотків.

Виданнячий (книжковий) оборот значно збільшився та поширив сяю діяльність, але виказав невелику надлишку, бо за ледви суму 6.029 зод. і 46 сот. Розпродаж виданнячий ішла тільки в третині за годину, а в двох третинах на кредит і току наведена надлишка є лише цифровою, а не готівковою. Головному Виділові не ставало гроша на сплату закуплених виданнячий на свої видання, а це знов було причиною задовжування. Тому то в цьому відділі треба конче фахового слухобови для економічного і раціонального ведення виданнячий, з чого Т-во буде мати значний дохід. Він буде тим більший, чим більше книжок буде розпродаватися за готівку. Дім „Просвіти“ приліє того року 27.241 зод. 01 сот. прибутку, який пішов у загальний оборот Т-ва, і тому не можна було виконати необхідних робіт для консервації будинку та віднов, яких ми дуже вимагає. В найближчому році половину прибутку з дому треба ужити на відпущу і напращу дому.

Матерність Миловання не дала Т-ву з тому році ніякого доходу, а побрала державну піомогу на школу в сумі 15.000 зод. і від Т-ва 1.433.92 зод. На відношу Миловання та урухомлення в цьому господарстві і школи затягнуто від 1922 р. досі довг у сумі 64.332 зод. і 67 сот. Цей довг мусить бути сплачуваний виключно з господарства Миловання. Там треба звести таку економічну адміністрацію, щоб господарство приносило відповідну ренту ґрунту на амортизацію довілі інвестиційних.

Майно Угерці Винявські, призначені для жіночої школи домашнього господарства є далі в аренді поліття, за що переведено згідно з умовою відповідні господарські інвестиції. Майно Ірабовеш та не упорядковане відносно стипендіального фонду, а в цьому році принесло Т-ву 1.359 зод. і 16 сот. чистого прибутку.

Переплетення Т-ва дала прибутку 4.108 зод. і 54 сот. Крім робіт для Т-ва, виконувала мало робіт посторонніх. Вимагав вклавів у машини і взагалі в переплетачий інвентар.

Загальний стан зобов'язань Т-ва зивонив у минулому адміністративному році 219.197 золотих і 80 сот., а в цьому році вносить 505.125 зод. 45 сот. Отже довг Т-ва зросли на 285.927 зод. 65 сот. Колич відлігнимо від загальної цифри зобов'язань належність Вид-ву Оренштайна за книжки в сумі 247.753 зод. 98 сот., покрити закупленим запасом книжок того В-ва, то всеж лишиться нового щорічного довгу 38.173 зод. 68 сот. Стан каси Т-ва найдемо згідним з касовою книгою. Комісія намічує і радить конче перевести розділ каси від ліквідції в інтересах правдивого діловодства. Висхіді для справного наладнання адміністративної та фінансової діяльності Т-ва Комісія ставить домагання, щоб установити постійного адміністративно-фінансового референта, та без його згоди не переступати предлімінара видатків. На основі докладного провірення маєткового стану Т-ва Ревізійна Комісія внесла:

„Загальний Збір Т-ва приймає до відомої запропоноване замкнення рахунків і біляєс Т-ва за рік адміністративний від 1. зивня 1926 р. до 30. червня 1927 р., та передає пропозіції помічення і домагання Ревізійної Комісії новому Головному Виділові Т-ва до розваження і переведення, щоб піднести адміністративну активність, зменшити видатки і довести до дійсної бюджетової рівноваги“.

Хід дискусії над звітом подамо завтра

Вічеви і рух.

КАМ'ЯНЕЧЧИНА.

В дні 11-го грудня ц. р. відбулося в Дізнаві, пов. Камінька Стр., велике віче в справі громадських виборів і виборів до союзу. Велику залу читальні заповнили по береги місцеві селяни. Віче вікрив Янко Гуньовський, дуже снідлий селянин, якому село завдячує всі свої установи. До президії вибрано о. Івана Пажарка як президента і селянина Мирона Рубаху як секретаря. Двогодинну промову вголос делегат Центрального Комітету УНДО п. Корчинський Іван. В дискусії брали голос м. ін. селянин Гуньовський, що виступив за політичну організацію під стягом Українського Національно-Демократичного Об'єднання та о. Піджарко, що вказував на важку сучасну хану. Вибрано місцевий громадський комітет УНДО.

ГОРОДЕЧЧИНА.

В дні 2 грудня 1927. відбулося в Ясинській, пов. Городок, передвечірнє віче. Простору залу громадського дому виповнили по береги наші селяни. Були й деякі із сусідніх сіл. Отворив віче місцевий парох о. декан Мармаш. До президії вибрано о. дек. Мармаша як президента і селян Василя Кучука та Лозинського Давида. Секретарював студ. прав. Мармаш Роман. Делегат Корчинський Іван мав довгий реферат, після чого промовляв іще о. дек. Мармаш, що вказував на konieczність праці в рядах УНДО. Вибрано місцевий громадський комітет УНДО на чолі з о. дек. Мармашем, який замкнув віче короткою, теплою промовою.

Всі українські діти до української школи! Хто мине свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Організаційний рух.

Дов.рочна нарада УНДО в Збаражі.
Дня 23 грудня 1927 р. відбулася в Збаражі дов.рочна нарада членів і мужів доп.р. УНДО збаражського повіту (Збаражчини і Новоселеччини) в справі виборів до союзу і сенату. Нараді проводив і виступав реферат у справі виборів голови Повітового гір.-дільного Комітету УНДО д-р Андрій Гаврилюк, лікар у Збаражі. Виступ розвивався дискусія й переведено відповіди ухвали. Вкінці оголошено кандидатури на сенаторів з тернопільського воєводства і кандидатуру на посла зі збаражського повіту. Гіради відбулися ввечері. Учасники розійшлися в сильному постановою взятися ширше до виборчої праці, щоб Українське національно-Демократичне Об'єднання дійсно об'єднало всіх українців при надходженні виборів до союзу і сенату на користь і славу українського народу. — *Учасник.*

ЗІЗД РАБІНІВ.

Львів, 29 грудня 1927.

Другий день наради із збаражських об'єднаних релігійних справ, як святкування суботи, виховання молоді в дусі галицької віри і т. д. Укоституовано ріш. комісії в справі віроповідних громад, оснування заг.-малопольського союзу рабінів і т. ін. Виследи праці комісії будуть представлені заг. зборам візду для затвердження на наступній нараді. Зачувати, що зід прийняв ухвалу, в якій відкидає думку, щоб жидівське населення Сх. Галичини приступало до блоку нац. меншостей, бо вважає такий крок недопустимим і шкідливим.

Збори рабінів „полювців“ в селі „Яд Хаузім“ поліція розвідала, тому, що не було на них дозволу адміністративних властей.

ВАЛЬДЕМАРАС ПРИГOTOВЛЯЄТЬСЯ ДО ПЕРЕГОВОРІВ.

Києво, 29 грудня 1927.

Прем. Вальдемарас конферував із міністром торгівлі і внутр. справ у справі намірених переговорів із Польщею. Вже приготовлено матеріали для переговорів.

ЗАВОРУШЕННЯ В СРСР.

Варшава, 28 грудня 1927.

Аг. Вех. подає в Москву, що демонстрації і заворушення серед фабр. робітників спричинили виключенням провідників о-вовації з партії тривають далі. В Брїнську, Тамбові, Тулі й ін. містах арештовано організаторів демонстрацій і заворушень.

Також агенція подає в Київ про нові арештування серед монархістів у Києві. Преса домагає, що викриті організації мали зв'язки з опоз. фракціями.

Вільно, 28 грудня 1927.

В Мінську подають про ліквідування великої шпівської організації на Київщині й Одещині. Була то монархістична організація, що мала докопувати акти терору і була на услугах чужих розвідок. В Одесі ця організація була під назвою „Дружина вел. кн. Миколи Миколайовича“, а належали до неї були військові і студенти. Організація ця мала приготувати збройне повстання на півд. України. Вона поширювала по селах і містечках України протидієвницькі відозви. Власть передала багато арештувань.

ЗАСІДАННЯ РАДИ СІОН. ОРГАНІЗАЦІЇ

Варшава, 28 грудня 1927.

На вчорашнім засіданні партійної ради сіоністичної організації в Польщі радшево над ухвалами сх. галицьких сіоністів, які досі займають негативне становище до концепції пос. Грімбаума у справі приступлення до блоку нац. меншостей. Прийнято ухвалу, яка висловлює жаль з приводу становища сіон. організації Сх. Галичини. Резолюція мотивує твердження, що центр. сіоністичні влади виявили для сіоністів Сх. Галичини неприйнятні вимоги терпимості, але всі спроби компромісу відкинуто. Резолюція визнає Нач. Рад. сіон. організації поробити конкретні заходи для виставлення жид. кандидатів на лістах меншостевого блоку в виб. округах Сх. Галичини.

СНІГОВІ В АНГЛІЇ.

Лондон, 28 грудня 1927.

Сніговий в цілій Англії триває далі, всяка комунікація перервана, навіть корабельна в притині браку палива у внутрі краї.

Біржа.

Гроші.

Долар 88650—88700, канадський долар 88200—88250, корони чеські 02610—02650, австрійський шілінг 1210—12600, рум. лев 01525—01550, французький франк 03550—03580, швейцарський франк 17150—17200, англійський фунт 4340—4370, німецька марка 21195, данський гульден 1799, червонець 3020—3100.

Золото: 20 кор. 3640—3665, 20 франків 3420—3440, 20 марок нм. 4240—4270, 10 рублів рос. 4680—4720.

Срібло: кор. австр. 07000—07100, 5 кор. австр. 300—306, фльорен австр. 180—185, рублі рос. 300—310, копійки за рубель 130—135.

Збіжжя.

Пшениця двірська 4725—4825, пшениця селіська 45—4650, жито 385—3925, ячмінь бранар. 3840—3900, ячмінь на млино 3670—3710, ячмінь пастівний 3040—3100, овес 3200—3300, кукурудза румунська 3375—3450, бароболі рафовані 5500—5600, фасоль біла 40—50, фасоль колірова 4000—4500, горох бівакторія 63—69, горох польський 40—50, бобик 3350—3450, сніг 750—850, соломка 425—475, гречка 3500—3700, лан 4800—7100, ріпак озимий 6150—6250, мука пшенична 40-пр. 8340—8400, мука пшенична 50-пр. 7550—7600, мука житня 65-пр. 5900 гриску кукурудза 5—54, мука кукур. 2625—3750, отруби житні 2475—2485, отруби пшеничні 2475—2525, крупні гречани 1300—1400, пішно 7125—7525, крупні ячмінні 51—5850, конюшина червона 235—265, мак синій 100—110, мак синій 85—100, млики югові нові 110—120, млики уживані 130—140.

Театри.

„Коопер. Український Театр“ під рекцією к. Стадника (вул. Шашкевича) переїздить.

Міський великий театр:

29-го „Тоска“ з п. Пятіновою.

30-го „Піганіні“.

Початок 730 вечером.

Міський „Театр ювіні“:

29-го „Хай мене чорт!“.

30-го „Незвичайний селіс“.

Початок 730 вечером.

Кіно.

„Палас“: „Перла гарему“.

„Лев“: „Моя жінка — твоя жінка“.

„Аполло“: „Циганський барон“.

„Фатаморган“: „Скомпромітована молодість“.

Помогіть збагачити дім-хист для українських письменників і журналістів у Мінській. Засідання ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявляємо єдність українським робітникам переліт Марти слати на адресу: Львів, Підвал ч. 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

НОВИНКИ.

— **Загально-обов'язуючі релігійні свята в СРСР.** В зарпівській пресі публікуємо, що Союзний Народний Комісаріат Праці встановив для всього Союзу 7 революційних і 7 релігійних свят додатково до тих, що встановили колегією законів про працю. Харківський „Комуніст“ в 10. XII. ц. р. подає до позитивного таке доповнення вісносно свят на Україні: при Всеукраїнській Раді Професійних Спілок відбулася нарада, що заталовалялася над цим постановою. Вона рішила святкувати на Україні день 2 травня замість свята — першої Пречистої (15. серпня). У зв'язку з цим для України зазначаються такі вихідні дні в році: свята: страстна субота, другий день Пасхи, Трійця, Спас і два дні Різдва — всього шість днів релігійних свят. Релігійні свята обходять там по старому стилю.

— **Підчас польських свят** Львів очинився хронічними подіями в зв'язку з такою нагодою: Крім кількох звичайних біблій, що скінчилися малими радами, були дві крикі авантури, до яких мусило вмішатися ратушкове поготівля. Одночасно алопі не дармували, користуючи з таємит відвідин людей, що залишали порожню хату. З більшою долею вийшли із Хшановських 11, вул. Львівських Штеф. ч. 19, Здорова ч. 7 і Калельної ч. 6.

— **Увора п. са.** Накладня „Walter de Gruyter“ в Берлі видає книжку в німечки мові п. з. „Руська (східно-славянська) етнологія“ Дмитра Зеленина, а який укладено в українській. — В німечки пражським журналі „Slawistische Schulblätter“ за травень ц. р. поміщена стаття Фьлора Бек: Українська література від її відродження аж по наші дні. А. Я.

— **Зід рабінів.** У Львові почався зід усіх галицьких 250 рабінів. Юрба старопірів, що хотіла побачити „чудотворців“ при приїзді, заповнила залізницю, так, що треба було допомоги поліції для заведення ладу.

— **Палата Ліг Наций.** Комітет вибраний Лігою Наций прийняв рішення щодо будови нової палати Ліги. Підставою будови стане франц.-швейцарський проект Рено-Флангенгаймера, при співучасті пяти загороджених архітектів: троїт італійців Броджі, Вазаро та Франці, французів Лефевра та мадара Вого. Рово відбувався париську Сорбону, Флангенгаймер двірсь у Женеві. Будова триватиме 3 роки і коштуватиме 20 мід. фр.

— **Невідоме жидівське племя.** Релігійний дослідник Вишневський пайшов під час своєї подорожі в Туркестані невідоме жидівське племя. Воно має 10.000 членів і прийшло туди з Ілалестини ще за Соломона, задержавши досі своєрідну стару традицію. Жиде воно з продажі мистецьких килимів, тканин, золотарства, а також хліборобства та скотоводства. Головно цікавими будуть доследи над їх первісною мовою.

— **Сенациї.** Білгородська „Політика“ повідомляє, що бувш. сербська королева Наталя Обренович живе тепер у Франції як черниця. Вона є законною вдовою по королю Мілліні, який розвівся з нею незаконно 1888 р. — Визначний нім. письменник Карл Штернгейм жениться вжидано з донькою письменника Франка Велекінда, Памелею, авторкою Штернгейма має 50 літ, був уже двічі женатий, а Памеля має 20. — Ще більшу несподіванку зробили світові фільмові артисти з Голлівуду, що за один місяць розвелися „за компанією“ Маріон Ніксон, Констанція Тальмедж, Вірджінія Баллі, Евелін Брент, Мері Превос, Йосиф Штернберг, Адольф Менжу, Річард Бардмеллер, Реджинальд Девані. Та як стільки нараз спамтати, коли за місяць вони знову приходять знову і поженяться?! — У Італії найбільш найшли в каменоломні золотий саркофаг з двома прегарними муміями ще з доби Маї.

— **Новий податок.** Турецький уряд відомий із своїх сміливих реформ заводить тепер податок на адорівців. Як довго людина адорова, досі платитиме 20 проц. більше до загальної суми своїх податків, щоб причинитися до створення фонду на будову шпиталів, санаторій і для медичних дослідів. Кажуть, що у Китаю багаті платять своему лікареві так довго як довго з адорів. Коли занедужали, він мусить їх лічити задушно. Нема нічого розумнішого, як платити за своє адорівство!

— **Торгіля помешанними.** У Ленінграді мешканці почали таку енергію винину своїми хатами, в надії, що зміна вигляду їм на краще, що в цю „мандрівку народів“ мусила вмішатися влада. Відтопер виниш за займатися „райком мупотези“.

— **Нова форма подружжя.** Америка вводить нову форму подружжя, якою може бути цяка в європейській голови, давно зажури пережитими формами подружжя. Суддя Бен Ліндсей у Колорадо винайшов новий термін на нову форму шлюбу називаючи „товарищеске подружжя“ таке, що бере на себе обов'язок жити спільно перших кілька літ на пробу. За це суддя, що дав такий шлюб, звільняє із служби, але його ідея поширюється. 18-літній студент та 20-літній студент не мають засоби до життя, побирались за атоком своїх родичів, на 5 літ, а якщо до цього часу будуть собою вдоволені, продовжують шлюбний контракт. Преса дуже живо цікавиться цією новою формою шлюбного контракту і стверджує, що вона відповідає новим позитивним економічним умовам і новим поглядом на подружжя. Американське подружжя завжди різнилося від європейського тим, що жінка не вносила чоловікові ніякого айна і що пар побирались лише наслідком взаємної симпатії. Зіст жинчого руху в Америці зрізняв жінку у правах у домашній житті, тому, що жінка в силі самостійно працювати або своєю працею в хаті та освітою дорівняти зовсім мужеві.

— **Вражливий відірвання.** Вчорайшній довідник обох бігунів Амундсена показує у конфлікт із британським географічним товариством у Лондоні. Коли вони приважили його своїм почесним членом, він відповів, що цієї почеси не приймає, бо бувш. голова Т-ва лорд Керзон ображав його підчас одного бенкету у Лондоні, коли Амундсен їздив туди з відпочинком. А саме лорд Керзон виявляв підчас бенкету в честь Амундсена толст у честь... його собак, що помагають йому відірвати пічильний бігун. Амундсен записав цей факт у своїй книжці „Моя життя відірвання“. Англії протестують проти такої злобної інтерпретації слів Керзона (який уже не живе), але Амундсен заявляє, що не має зникати вертатись туди, де його раз обрадили. Можна бути невражливим на всю суворість підбитунової природи, а проте мати вражливе серце.

— **Сміливий лікар.** Частина преси в Шіаго виступила дуже гоосто проти відомого лікаря д-ра Шумана, який мав відвагу спонукати лікарські коле та урядові до передумання дуже важкої ролі лікаря в деяких випадках. До нього зголосились родичі одної трьохденної дитини, яка продалась ненормальною залізкою. Він має перевести операції II голови, а тим, щоб продовжити II життя. Навіть якщо операція вдалась, дитина не була би в силі думати, говорити, а рухатись. Тому д-р Шуман порадиш родичам не робити операції, а дати дитині змерти голодовою смертю, для її добра і для їхнього. Родичі після довгої вадуки дали переконатись і дали дитині змерти. Тепер публічна опінія западає на лікаря, який прилюдно висловився а повною повагою про родичів, що мали сміливість піти за єдиною розумною радою.

— **Казин життя.** Із міста Нансі в Париж, а в Парижа в міст прийшла немовірна змешка про відпайдену частину закопаних золотих скарбів Наполеона. Чудесним є не факт, а історія відпайдення золота. Надано в місті Мец якийсь купець найшов у старій обідній мистоті шаперу, що був заповітом одного наполеонівського генерала. Там було сказано, що недалеко замку Пон-а-Муссон нахочиться 400 золотих штаб закопаних Наполеоном. При цьому був позначений плям місця. Директор музею повідомлений про цей намір, радий купцеві аробити з цього вжиток. Повстала торговельна спілка громадян із Нансі, щоб шукати скарбу. Коли обкопали довкола аталандо замку сила землі, яка голови спільники еріклись дальшої участю, аневірці Купець Роніс, сам, узявся продовжувати розкопки. Одночасно прийшов до міста Нансі лист від американського основця, Віллі, який заявив, що в гіннозі батия увесь план розкопок і готовий найти місце із скарбами. Віллі має „чародійну річку“, яка аме по поверхні землі відкривати золото. Це не інструмент із грудилом, довгим протом і старою монетою. Шукач скарбів агодилося на спілку Віллі, Віллі приймає і спирає вже віднайшли всім штаб золота, кожному 4 кілеву. Одночасно йдуть дальші розкопки в надії відкрити решту скарбу Наполеона. Хто не вірить, нехай не читай часописів.

— **Смерть місіонарив.** У Востоні померла лані Олена Стоу в 81 р. життя, що мала піказе життя. У 1901 р. вона провела 6 міс. у полоні серед македонських розбійників, разом із болгаркою Катериною Стефановою, жінкою протестантського пастора. Обі вони були місіонарками. За них домашнісі викупу 110.000 дол. Іх випустили за 65.000 дол. скдадених із збірки у Спол. Держ. Націане Америка стягує собі ці гроші з турецького уряду, якому пограбувала зрівняли дьявольматичних азамів. Лані Стоу описала свої пригоди в македонських горах в окремі книжки.

— **Літературний мутен.** У Києві почав виходити новий літературний журнал „Нова Генерація“ (чому не попросту „покоління“?), який видаватиме група такових письменників: Семенко, Шкурів, Бушко, Вліжко, Скрипник і Пасторальний. — „Слово в полку Ігора“ вийшло в солідесім передкзді А. М. Памеса, у

